

РЕШЕНИЕ

№ 1268

гр. София, 23.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 39 СЪСТАВ, в публично заседание на
шести ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ПЛАМЕН Г. ГЕНЕВ

при участието на секретаря РУЖА Й. А.
като разгледа докладваното от ПЛАМЕН Г. ГЕНЕВ Гражданско дело №
20221110158235 по описа за 2022 година

М. П. Й. е предявила срещу Фирма обективно и кумулативно съединени осъдителни иски с правно основание чл. 170, ал. 1 КСО и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, с искане ответникът да бъде осъден да заплати на ищцата сумата от 11247.63 лв., представляваща натрупани суми по индивидуалната партида на К.П.Й., ЕГН *****, починал на 04.11.2017 г. в Фирма, ведно със законната лихва от 22.10.2022 г., както и сумата от 3427.41 лв., представляваща обезщетение за забава за периода от 26.10.2019 г. до 26.10.2022 г.

В условията на евентуалност М. П. Й. е предявила срещу Фирма, обективно и кумулативно съединени осъдителни иски с правно основание чл. 170, ал. 1 КСО и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, с искане ответникът да бъде осъден да заплати на ищцата сумата от 11247.63 лв., представляваща натрупани суми по индивидуалната партида на К.П.Й., ЕГН *****, починал на 04.11.2017 г. в Фирма, ведно със законната лихва от 22.10.2022 г., както и сумата от 3427.41 лв., представляваща обезщетение за забава за периода от 26.10.2019 г. до 26.10.2022 г.

В исковата молба се твърди, че М. П. Й. била единствен наследник на своя брат К.П.Й., починал на 04.11.2017г. Същият бил осигурено лице по пар. 1, ал. 2, т. 11 от ДР на КСО в Фирма, където се е осигурявал допълнително по индивидуална партида, поддържана в Фирма, като по нея били натрупани средствата от 11247.63 лв. Поддържа, че УПФ е самостоятелно юридическо лице, управлявано и представлявано от Фирма, като вноските се натрупват по индивидуални партиди по фонда, а средствата се управляват от осигурителното дружество, което представлява фонда в отношенията с трети лица. Твърди, че през 2018 г. и през 2022 г. е отправила искане за заплащане

на процесната сума, но не получила плащане, а на 08.09.2022 г. била връчена и покана за доброволно изпълнение. В отговор ответникът посочил, че съгласно разпоредбата на чл. 170, ал. 1, в редакцията ѝ към момента на смъртта на осигуреното лице /ред. ДВ, бр. 67 от 2003г./, ищцата е изключена от кръга на наследниците. В исковата молба се поддържа, че разпоредбата включва всички наследници на едно лице, в т.ч. и братя и сестри. Сочи, че правото да получи натрупаните средства е имуществено право, ползващо се със защитата по чл. 17, ал. 1 и ал. 3 от Конституцията на Република България. Моли съда да уважи предявените искове. Претендира разноски. Пред съда процесуалният представител на страната поддържа исковата молба и претендира разноски, за което представя списък по чл. 80 от ГПК.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът ПФирма е подал отговор на исковата молба. Поддържа, че искът срещу Фирма е недопустим. Не оспорва, че наследодателят на ищцата се е осигурявал във фонда, в който са постъпвали вноски. Поддържа, че към момента на неговата смърт, редакцията на чл. 170, ал. 1 КСО кръгът наследници, които имат право да получат натрупаните средства, включва единствено възходящи, низходящи и преживял съпруг. Предвид това, натрупаните средства, които според ответника са 11174.02 лв. за периода от 01.04.2002 г. до 26.04.2018 г., са прехвърлени в резерва на дружеството. Твърди, че разпоредбата на чл. 170, ал. 1 КСО е материалноправна и изменението от 2021 г., позволяващо изплащане на лицата по чл. 3, чл.4, ал.1 и чл.5-10а ЗН, няма обратно действие. Моли съда да отхвърли иска. Претендира разноски. Пред съда процесуалният представител на страната поддържа отговора на исковата молба и претендира разноски.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът Фирма е подал отговор на исковата молба. Поддържа, че искът срещу Фирма е недопустим. Не оспорва, че наследодателят на ищцата се е осигурявал във фонда, в който са постъпвали вноски. Поддържа, че към момента на неговата смърт, редакцията на чл. 170, ал. 1 КСО кръгът наследници, които имат право да получат натрупаните средства, включва единствено възходящи, низходящи и преживял съпруг. Предвид това, натрупаните средства, които според ответника са 11174.02 лв. за периода от 01.04.2002 г. до 26.04.2018 г., са прехвърлени в резерва на дружеството. Твърди, че разпоредбата на чл. 170, ал. 1 КСО е материалноправна и изменението от 2021 г., позволяващо изплащане на лицата по чл. 3, чл.4, ал.1 и чл.5-10а ЗН, няма обратно действие. Моли съда да отхвърли иска. Претендира разноски. Пред съда процесуалният представител на страната поддържа отговора на исковата молба и претендира разноски.

Съдът, като съобрази доводите на страните и обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

По делото са обявени за безспорни и ненуждаещи се от доказване следните обстоятелства: че К.П.Й. е починал на 04.11.2017 г. и негов единствен наследник е сестра му - ищцата М. П. Й., както и че К.П.Й. е осигуряван в Фирма, като му е била открита индивидуална осигурителна

партида. Горното се установява и от представеното удостоверение за наследници № 15 от 02.08.2022 г. издадено от община /населено място/, от което е видно, че К.П.Й. е починал на 04.11.2017 г., като е оставил за наследници по закон М. П. Й. – сестра. Като е представен и препис-извлечение от акт за смърт на К.П.Й..

По делото е представено извлечение от Фирма по индивидуалната партида на К.П.Й. за периода от 01.01.2002 г. до 06.06.2023 г.

По делото са представени молби-заявления за изплащане на средства от 27.03.2018 г. и от 01.09.2022 г. депозирани от ищцата, с които е поискано изплащане на суми по реда на чл. 170 КСО в качеството на наследник К.П.Й..

От представеното писмо с изх. № 12-00-296 от 30.04.2018 г. от ПФирма до ищцата е отказано изплащане на последната изплащане на сумите натрупани по партидата на Красимир Йорданов.

Представена е нотариална покана от ищцата чрез ЧСИ С.Я., с район на действие СГС, адресирана до ПФирма, с която последният е поканен в седемдневен срок да изплати натрупаните средства по партидата на починалия К.П.Й.. От представената разписка е видно, че същата е била връчвана на 16.09.2022 г.

С писмо с изх. № 1200-337 от 21.09.2022 г. на до ПФирма до ищцата е отказано изплащането на сумите натрупани по партидата на наследодателя на ищцата.

От представеното решение от 26.04.2018 г. на Фирма е разпоредено на основание чл. 170, ал. 3 от КСО средствата по индивидуалната партида на К.П.Й. да се прехвърлят в пенсионния резерв на Фирма, като сумата била в размер на 11174.02 лв.

Представени са Указания от КФН по отношение на прилагането на чл. 170 от КСО.

По делото е представен правилник за организация и дейността на Фирма в актуалната за процесния случай редакция, съгласно който Фирма се управлявал от ПФирма. Съгласно чл. 2, ал. 6 от Правилника ПФирма представлява Фирма при взаимоотношенията с трети лица. В чл. 10, ал. 1 е посочено, че осигуряването в Фирма се осъществява въз основа на сключен договор на осигуреното лице с ПФирма или въз основа на служебно разпределение при условията на чл. 4, ал. 18, като осигурителното правоотношение с ПФирма възниквало от датата на сключване на осигурителния договор или от датата на служебното разпределение в Фирма. Съгласно чл. 19, ал. 2 е посочено, че на наследниците на починалото осигурено лице или на пенсионер се изплащали еднократно или разсрочено натрупаните по индивидуалната партида суми при условията и реда на Правилника. В чл. 35, ал. 1 от Правилника е посочено, че при смърт на осигурено лице на наследниците, преживелия съпруг, низходящите, или възходящите по права линия, се изплаща еднократно или разсрочено натрупаната сума по индивидуалната му партида.

Съгласно приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза, която

съдът намира за пълна, компетентна и обективно изготвена, се установява, че К.П.Й. е бил титуляр на индивидуална партида за пенсия в Фирма с осигурителен номер 255263, като били внесени осигурителни вноски за периода от м.01.2022 г. до 04.11.2017 г. Вещото лице е посочило, че на 26.04.2018 г. средствата по партидата били прехвърлени в пенсионния резерв на ПФирма, като наличните 5774,8065 дяла били умножени по цена на 1 дял към 26.04.2018 г. /1.93496/ и била получена актуална стойност на дяловете 11174.02 лв., която сума била прехвърлена в пенсионния резерв. Съгласно заключението размерът на лихвата за забава върху главницата от 11174.02 лв. за периода от 26.10.2019 г. до 26.10.2022 г. била 3404.97 лв.

За уважаването на предявения иск с правно основание чл. 170, ал. 1 КСО в доказателствена тежест на ищеца по иска е да докаже настъпването на смъртта на наследодателя, осигуряването на наследодателя в Фирма, управлявано и представлявано от ПФирма, размерът на натрупаните средства по индивидуалната партида на наследодателя; наличието на качество наследник, който да е сред кръга на правоимащите лица да получат средствата при настъпването на факта на смъртта.

В случая следва да се посочи, че по предявения иск с оглед разпоредбата на чл. 133, ал. 2 от КСО надлежен ответник се явява ПФирма, доколкото универсалните и професионалните пенсионни фондове се представляват при взаимоотношенията си с трети лица единствено от лицензирани пенсионно осигурителни дружества.

В настоящият случай по делото не се спори, че К.П.Й. е имал открита индивидуална осигурителна партида в Фирма, като съгласно удостоверение за наследници № 15 от 02.08.2022 г. издадено от община /населено място/, К.П.Й. е починал на 04.11.2017 г., като е оставил за наследници по закон М. П. Й. – сестра. Съгласно заключението на съдебно-счетоводната експертиза средствата по партидата К.П.Й. били в размер на 11174.02 лв., която сума била прехвърлена в пенсионния резерв на ПФирма. Не е спорно и обстоятелството, че ищцата е подала молби-заявления за изплащане на средства от 27.03.2018 г. и от 01.09.2022 г. за изплащане на натрупаната по партидата на починалия ѝ брат парична сума, като е получила отказ да се изплатят исканите средства, защото ищцата не е сред кръга на посочените в чл. 170, ал. 1 КСО лица, в действащата към датата на смъртта редакция.

В случая спорно по делото се явява приложението на разпоредбата на чл. 170, ал. 1 от КСО. Съобразно разпоредбата на чл. 170, ал. 1 на КСО /в редакцията към ДВ, бр. 67 от 2003 г./, при смърт на осигуреното лице на наследниците, преживелия съпруг, низходящите или възходящите, се изплащат еднократно или разсрочено натрупаните средства по индивидуалната му партида, като се спазват редът на наследяване и размерът на наследствените дялове, съгласно Закона за наследството, а съобразно ал. 3, когато осигуреното лице или пенсионерът няма наследници по ал. 1, натрупаните средства по индивидуалната партида в универсален фонд се прехвърлят в пенсионния резерв, а натрупаните средства по индивидуалната партида в професионален фонд се прехвърлят в държавния бюджет. Със ЗИДКСО /обн. ДВ, бр. 19 от 05.03.2021 г./, текстът на чл. 170, ал. 1 КСО е

изменен, като е предвидено сумите да се изплащат на наследниците на осигуреното лице по закон при съответно прилагане на [чл. 3](#), [чл. 4](#), [ал. 1](#) и [чл. 5 – 10а](#) от [Закона за наследството](#). Нормата на чл. 170, ал. 1 от КСО е материалноправна и следва да бъде приложена в редакцията към релевантния момент по чл. 1 от ЗН на откриване на наследството на К.П.Й. – датата на неговата смърт, настъпила на 04.11.2017 г. Доколкото нормата е материалноправна, поради което нейното изменение няма действие за обществените отношения, възникнали преди датата на нейното влизане в сила, освен при изрично придадено от законодателя обратно действие. Такова обратно действие не е придадено с ПЗР на ЗИДКСО, поради което следва изводът, че към релевантната за възникване на правата на ищцата дата, законът е предвиждал ограничение на кръга от наследници, легитимирани да получат плащане на натрупаните по индивидуалната партида на наследодателя суми, като такива са били единствено низходящите, възходящите и преживелият съпруг на осигуреното лице. Правото да получат натрупаните средства по индивидуалната партида на починалото лице със специалната норма на КСО в редакцията на ДВ, бр. 67 от 2003 г. е признато на ограничен и изчерпателно посочен кръг от наследниците му, сред които не са тези по сребрена линия, каквато е неговата сестра. Горното е ясно указано не само в разпоредбата на чл. 170, ал. 1 КСО, но следва и от ал. 3 на чл. 170 КСО, където е предвидено, че когато осигуреното лице няма наследници по ал. 1, а не въобще наследници по Закона за наследството, натрупаните средства по индивидуалната му партида в универсалния фонд, се прехвърлят в пенсионния резерв на същият фонд. Такова по същество е и тълкуването в мотивите на Решение № 7 от 31.05.2011 г. по к. д. № 21 по описа за 2010 г. на Конституционния съд на Република България РБ, съобразно които е счетено, че КСО посочва само кръга на възможните наследници. Следователно, останалите непосочени в чл. 170, ал. 1 КСО наследници /по сребрена линия и по завещание/, не могат да получат натрупаните средства по индивидуалната партида на починалото осигурено лице, защото не са сред „кръга на възможните му наследници“, на които чл. 170, ал. 1 КСО /в редакцията към ДВ, бр. 67 от 2003 г./ признава това право.

Неоснователни са доводите на ищеца, че разпоредбата на [чл. 170 от КСО](#) в приложимата ѝ редакция противоречи на чл. 17 от [КРБ](#). В случая оспорената разпоредба е приета при действието на [КРБ](#) от 1991 г., поради което и [§ 3, ал. 1 от ПЗРКРБ](#) не намира приложение, доколкото той касае само заварените от нея закони, които ѝ противоречат. При констатирано противоречие между приложим към спора закон и [Конституцията](#), то компетентен да се произнесе е Конституционния съд. Прякото действие на [Конституцията](#), предвидено в чл. 5, ал. 2 е възможно само, когато конституционната норма е достатъчно конкретна, за да уреди правоотношения без да е необходимо да има уредба в закон или друг нормативен акт - в този смисъл решение № 202 от 19.01.2021 г. по гр. д. № 4474/2018 г., IV ГО, решение № 71 от 6.04.2020 г. по гр. д. № 3804/2019 г., IV ГО, решение № 72 от 21.04.2020 г. по гр. д. № 2377/2019 г., IV ГО, както и [определение № 50190 от 4.04.2023 г. на ВКС по гр.д. № 2621/2022 г., IV ГО на](#)

ВКС. Още повече, че чл. 170, ал. 1 КСО /ДВ, бр. 67 от 2003 г./ не ограничава правото на наследяване, а само кръга на възможните наследници на осигуреното лице, на които признава право да получат натрупаните по индивидуалната му партида средства. С разпоредбата на чл. 170, ал. 1 КСО, в редакцията ѝ преди изменението с бр. 19/2021 г. не се отнема правото на ищцата да наследи своя брат, ищцата остава наследник по закон на останалото имущество на брат си.

С оглед на изложеното при съвкупна преценка на събраните по делото доказателства съдът намира, че предявения иск с правно основание чл. 170, ал. 1 КСО се явява неоснователен, поради което и следва да бъдат отхвърлен.

По отношение на иска по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД.

Настоящият състав намира, искът по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД се явява акцесорен по отношение на главния иск по чл. 170, ал. 1 КСО и доколкото главният иск се явява неоснователен, то такъв се явява и искът по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, поради което следва да бъде отхвърлен.

В случая, доколкото предявеният иск срещу Фирма с правно основание чл. 170, ал. 1 КСО се явява неоснователен, то следва да се разгледа и предявения в условията на евентуалност иск по чл. 170, ал. 1 КСО срещу Фирма. С оглед на всичко гореизложеното то и предявения иск срещу евентуалния ответник се явява неоснователен, като следва да се отхвърли и предявения акцесорен иск по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД.

По отговорността на страните за разноски:

При този изход на спора на ищеца не следва да му се присъждат разноски. На основание чл. 78, ал. 3 от ГПК на ответника следва да се присъди юрисконсултското възнаграждение в размер на 100 лв., която сума е определена по реда на чл. 78, ал. 8 ГПК.

Воден от горното, Софийски районен съд,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от М. П. Й., ЕГН *****, със съдебен адрес /административен адрес/, чрез адв. Б. Н., срещу Фирма, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление /административен адрес/, обективно и кумулативно съединени осъдителни иски с правно основание чл. 170, ал. 1 КСО и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, за осъждането на Фирма да заплати на М. П. Й. сумата от 11247.63 лв., представляваща натрупани суми по индивидуалната партида на К.П.Й., ЕГН *****, починал на 04.11.2017 г. в Фирма, ведно със законната лихва от 22.10.2022 г., както и сумата от 3427.41 лв., представляваща обезщетение за забава за периода от 26.10.2019 г. до 26.10.2022 г.

ОТХВЪРЛЯ предявените от М. П. Й., ЕГН *****, със съдебен адрес /административен адрес/, чрез адв. Б. Н., срещу Фирма, БУЛСТАТ 130477706, със седалище и адрес на управление /административен адрес/, обективно и кумулативно съединени осъдителни иски с правно основание

чл. 170, ал. 1 КСО и чл. 86, ал.1 ЗЗД, за осъждането на Фирма да заплати на М. П. Й. сумата от 11247.63 лв., представляваща натрупани суми по индивидуалната партия на К.П.Й., ЕГН *****, починал на 04.11.2017 г. в Фирма, ведно със законната лихва от 22.10.2022 г., както и сумата от 3427.41 лв., представляваща обезщетение за забава за периода от 26.10.2019 г. до 26.10.2022 г.

ОСЪЖДА М. П. Й., ЕГН *****, със съдебен адрес /административен адрес/, чрез адв. Б. Н., да заплати на „Фирма, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление/административен адрес/, на основание чл. 78, ал. 3 във вр. ал. 8 от ГПК сумата в размер на 100 лв., представляваща разноси в исковото производство.

Решението може да бъде обжалвано пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____